

Nekrolog

Bertel Bruun

13. november 1937 – 21. september 2011

Bertel Bruuns navn er nok kendt i bredere kredse end nogen anden dansk ornitologs. Hans afgørende indflydelse skyldes *Birds of North America* fra 1966, hvor han som medforfattere havde Herbert Zim og den erfarne Chandler Robbins. Bogen blev en umiddelbar succes, fordi man ved et enkelt opslag kunne finde Arthur Singers farvetegninger på højresiden, og på venstresiden var en kort beskrivelse af udseende, forekomst og sang sammen med et udbredelseskort med forskellige farver for årstiderne. Bogen solgte mere end fire millioner eksemplarer og var i en lang periode den mest populære felthåndbog i Nordamerika. Salgstallene var lige så gode som Karen Blixens. I Roger Tory Petersons klassiske håndbog var illustration og tekst skilt fra hinanden. Bertel Bruuns idé var, at man i felten skulle have hurtig adgang til de vigtigste oplysninger, inden fuglen forsvandt, og senere felthåndbøger har stort set alle fulgt hans design.

Som skoledreng i Skælskør blev Bertel Bruuns interesse for fugle inspireret af faderen, Erik Bruun, men det var især en anden læge, Ole Schelde, som stimulerede de videre studier, specielt af efterårstrækket på Stigsnæs, dengang et nyopdaget træksted. Bruun blev siden uddannet læge fra Københavns Universitet og flyttede derefter med sin amerikanske kone og deres to sønner til New York, hvor han blev speciallæge i neurologi.

Med sin status som ornitologisk forfatter involverede Bertel Bruun sig i naturfredning og var først generalsekretær, siden præsident for *Holy Land Conservation Fund*. Fondens formål var primært at sikre de bibelske dyr i Israel, men under Bertel Bruuns ledelse kom fonden også til at bidrage mere bredt til

naturbeskyttelse i Mellemøsten. Mens Sinai var besat af Israel, rådgav han om beskyttelse af følsomme områder, som iflg. Camp David-aftalen senere blev overdraget til Ægypten. Det var en vanskelig og potentielt farlig opgave, da der dels var modstand mod fredsaftalen, dels mistænksomhed over for amerikanske strategiske interesser. Men arbejdet, som også Uffe Gjøl Sørensen og Ib Krag Petersen var involveret i, bar frugt. Og i 1990 udgav Bertel Bruun sammen med tegneren Sherif Baha el Din *Common Birds of Egypt* med engelsk og arabisk tekst.

Den store succes i Nordamerika blev i 1970 fulgt op med *Birds of Britain and Europe*, der siden blev oversat til ti sprog, herunder dansk (*Fugle i Europa*), ligesom den også udkom i større format som *Gylvendals Store Fuglebog* i 1971. Efterhånden som feltornitologien udviklede sig, måtte de korte artsbeskrivelser opdateres. I reviderede udgaver fra 1978 og 1986 medvirkede de svenske ornitologer Lars Svensson og Håkon Delin, og Dan Zetterström supplerede Arthur Singers tegninger. Seneste udgave er fra 2004.

Bertel Bruun trak sig tilbage fra sin neurologiske praksis i 1989 og flyttede til Westhampton, Long Island. Ud over fortsat at dyrke sin fugleinteresse kastede han sig over sin gamle interesse for legetøjsoldater, og med sin sædvanlige sans for systematik udgav han *Toy soldiers - identification and price guide* i 1994. En hjerneblødning besværliggjorde fortsatte fugleture, men han bidrog aktivt til sikring af sårbare habitater på Long Island, og efter bisættelsen blev hans aske spredt i et af de reservater, som betød mest for ham.

Philippe Grandjean